

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи №9

Складання та налагодження програм сортування лінійних масивів даних

Мета: Придбати практичні навички з складання та налагодження програм реалізації наступних алгоритмів сортування лінійних масивів даних – обмінами, вставками, вибором..

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

3 Алгоритми сортування

Сортування масивів полягає у розстановці елементів масиву у певному порядку – за зростанням або за спаданням. В залежності від способу порівняння і обміну елементів розрізняють різні типи алгоритмів сортування.

Основними алгоритмами сортування є:

- сортування масиву методом вибору;
- сортування обмінами («бульбашковий» метод сортування);
- сортування простими вставками.

3.1 Сортування масиву методом вибору.

Одномірний масив із n цілих чисел відсортуємо за зростанням значень елементів методом вибору. Алгоритм полягає в тому, що вибирається найменший елемент і міняється місцями з першим елементом масиву, потім розглядаються елементи масиву, починаючи із другого, і найменший з них міняється місцями із другим елементом, і так далі $n-1$ раз (при останньому проході циклу при необхідності міняються місцями передостанній й останній елементи масиву).

3.2 Сортування обмінами («бульбашковий» метод сортування)

Одномірний масив із n цілих чисел відсортуємо за зростанням значень елементів. Алгоритм полягає в тому, що при перегляді вхідного масиву попарно порівнюються сусідні елементи. Якщо порядок їхнього проходження не відповідає заданому критерію впорядкованості, то елементи міняються місцями. В результаті

одного такого перегляду при сортуванні за збільшенням елементів елемент з найбільшим значенням переміститься на останнє місце в масиві. При наступному проході на своє місце переміститься другий за величиною елемент і т.д. Для постановки на свої місця n елементів слід зробити $n-1$ проходів. При кожному черговому проході кількість елементів, що порівнюються, треба зменшувати на одиницю.

3.3 Сортування простими вставками

Одномірний масив $b[]$ із n цілих чисел відсортуємо за зростанням значень елементів методом вибору. Ідея алгоритму: для кожного елемента масиву $b[i]$ вважаємо, що попередні елементи вже відсортовані. Елемент $b[i]$ потрібно вставити на відповідне місце в вже відсортовану послідовність $b[0] \dots b[i-1]$. Це місце визначається послідовним порівнянням $b[i]$ з вже впорядкованими елементами i , якщо необхідно - елементи міняються місцями.

ЗМІСТ І ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

1 Провести аналіз поставленої задачі.

Загальна постановка завдання:

Дано лінійний масив з n елементів (n задає користувач). Обробити масив за алгоритмом згідно Вашого варіанту. Програма повинна задовольняти наступним вимогам:

- сформувати псевдодинамічний масив;
- введення значень елементів масиву проводити в окремому циклі;
- відсортувати лінійний масив методом, вказаним в Вашому варіанті;
- вивести в стовбець відсортований масив даних;
- введення та виведення вхідних та вихідних даних повинно містити необхідні для користувача повідомлення.

2 Побудувати блок-схему алгоритму рішення задачі згідно Вашого варіанту.

3 Розробити та налагодити програму рішення задачі мовою програмування C/C++.

4 Оформити звіт з лабораторної роботи.

Звіт повинен містити наступні розділи:

- 1 Постановка задачі.
- 2 Блок-схема алгоритму рішення задачі.
- 3 Текст програми мовою програмування C/C++.
- 4 Копія вікна виконання програми.
- 5 Висновок.

ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

Варіант	Вхідні дані	Завдання на обробку
1	A(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
2	B(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів простими вставками.
3	V(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів методом вибору.
4	M(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
5	A(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів простими вставками.
6	H(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів методом вибору.
7	P(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
8	L(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів простими вставками.
9	T(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів методом вибору.
10	N(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
11	A(n) – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів простими вставками.

Варіант	Вхідні дані	Завдання на обробку
12	$X(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів методом вибору.
13	$K(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
14	$D(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів простими вставками.
15	$R(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів методом вибору.
16	$S(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
17	$H(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів простими вставками.
18	$M(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів методом вибору.
19	$R(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
20	$F(n)$ – масив дійсних чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів простими вставками.
21	$Z(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів методом вибору.
22	$C(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
23	$V(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів простими вставками.
24	$M(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за незростанням елементів методом вибору.
25	$W(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за зростанням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).
26	$Y(n)$ – масив цілих чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів простими вставками.

Варіант	Вхідні дані	Завдання на обробку
27	P(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за неспаданням елементів методом вибору.
28	A(n) – масив цілих чисел	Відсортувати масив за спаданням елементів «бульбашковим» методом (сортування обмінами).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

- 1 Яка ідея полягає в основі алгоритму сортування обмінами?
- 2 Опишіть алгоритм сортування методом вибору?
- 3 Опишіть алгоритм сортування вставками?
- 4 Скільки проходів по масиву відбувається при сортуванні обмінами? вибором? вставками?
- 5 На вхід подається відсортований масив. Як вдосконалити метод обмінами так, щоб сортування припинялось вже після першого проходу по масиву?

ЛІТЕРАТУРА

Базова

- 1 Шилдт, Герберт. С++: Руководство для начинающих, 2-е издание.: Пер. з англ.: [Текст] / Г. Шилдт. – М.: Издавничий дім "Вильямс", 2005. – 672 с.: іл.
- 2 Динман, М.И. С++. Освой на примерах. [Текст] / М.И. Динман – СПб.: БХВ-Петербург, 2006 – 384с.: іл.
- 3 Стефан Р, Дэвис. С++ для "чайников", 4-е издание.: Пер. с англ.: [Текст] / Стефан Р. Дэвис — М. : Издавничий дім "Вильямс", 2003 — 336 с. : іл.
- 4 Ишкова, Э.А. С++. Начала программирования. Изд. 3-е, перераб. и доп. [Текст] / Э.А. Ишкова. – М.: «Бином – Пресс», 2004 – 368 с.: іл.

Допоміжна

- 1 Шилдт, Герберт. Полный справочник по С++, 4-е издание.: Пер. з англ. [Текст] / Г. Шилдт. – М.: Издавничий дім "Вильямс", 2006. – 800 с.: іл.